

POEZIJA

Aleš Debeljak

Mesto in otrok

BREZMEJNA SOBA

Da, pripadam tistim, ki nekoč jih je privlačil čar
krvavitve: pri divjadi, ki iz utopičnih prizorov v
resničnost plane in lovca zaznamuje. Pri ljudeh, ki
določa jih čas zločina na zemlji in v nemirnem snu.

Ne rečem, da me ne zanima več bučanje podzemske reke,
čez katero sem tolikokrat onstran plul. To ne. A rana,
ki me obsojala je na samoto in modrost gospodarja, zdaj
je formo spremenila. Prej bil sem eden, zdaj postal sem

pleme. In tesnoba čolna, ki odrine od obale, me navdihuje
samo še v teoriji. Zdaj vidim sebe le v trepetu drobnega
telesa, ki podobo mu je dala mila zmeda mojih hrepenenj.

Ponižno hvalim to radost: spoznati si mi dala kraj, kjer
bom stal, če naj mane bom deležen. Služim sapi, ki diši
po mleku. Bedim ponoči, da dan bo bolj resnično zasijal.

NOČNA NEVESTA

Opojno dihaš: sveža kot oljčna vejica, ki je zdrsnila v spovednico. Lijak tajfuna si, ki demone in svetnike je prisilil, da isti jezik govoriti so začeli. In se pokorno razvrstili v špalir. Prihajaš? Ne, si že tu. Ne meniš se

za migracijo snovi, ki se iz mrtvih v žive seli. Prinesla si strašno lep nemir, ko krožiš po svoji orbiti. Kot da te ne zanimajo divizije, ki sledijo davnim cestam skozi prestolnice. Tu danes smo doma. Morda tudi jutri, če znali bomo še naprej

ljubiti. Ti sedaš na svet, ki se po šivih para. Gosta si kot medeni strd. Šepetaš, da je resno treba vzeti tvoj imperativ: biti. A vlak duhov drsi čez stari kontinent in skozi hodnike

diplomatskega salona. Svate vozi na poroko. Enemu od njih je namenjena bodeča krona in z njo smrt. Samo jaz bom čakal, da vsi obrazi se spoznajo v tistem, ki zaviti je v presojni prt.

IZVIR KISIKA

Rumene vrtnice diše nad grobom pesnika, ki že desetletja počiva v kapeli. Divjad morda, taščice pa gotovo pridejo počivat v tvojo senco. In spokornice prihajajo, sledeče prahu zvezd, ki iz tkiva golih ledij kliče slo. In tožeči

romarji iz velikih pristanišč, kjer se zasidrati nobena ladja noče. In tujci, ki jih je zapeljal lesk minule slave, in izvir kisika, komaj viden na specialkah mistikov. In regratove lučke, ki obraščajo ti vznožje in noč brez lune

in dim daritev, ki smodi zbledele arabeske: vse, vse poznam. Moj je koledar klečanja v deželi, ki jo prihodnost iluzije k pozabi sili. Povej, kako se ne bi prepoznal v tihem petju

žalostinke za orkester in en glas? Kako ne bi sladko drhtel v molitvi, v kateri se prezir razkraja? Če nihče drug, bom jaz premikal ustnice, da ostala bo prehodna tvoja steza.

NA POL POTI DO TUJSKE LEGIJE

*Za Francisa Debeljaka,
Pariz*

Namesto tebe, ki urejaš drevorede pod aragonskim gradom,
potok žubori v nedostopnih Alpah. Tja ne boš več plezal.
A začudenje ti še ni skopnelo. In ne bo. Ker uspelo ti je
zmeriti globino vrtoglavice in obseg razpela. Na zahodu

požar je zdramil v tebi up, da čez bodečo žico si se pognal
in prisluhnil ritmu zarij na obodu kontinenta. Se potopil
v veliko mesto, kjer šteje le notranje uho, ne pesem, ki se
iz roda v rod uči. Prijaznost tujcev ti pomenila je danico,

mah na deblih. Ne jasnovidec, bil si le priča kože, ki pod
okupacijo neznanega dežja drugače diha kot doma. Bliski so
te uročili, ko se angel je za hip zazrl vate. Za njim si šel,

samotno in ne vede, da nosiš seme, ki bo poživilo mlačne žleze
slug in gospodarjev. Utruja jih stalni red stvari. Meni si
poslal le eno pismo. Dovolj, da si pomešal načrt prihodnosti.

POSLEDNJA CIGARETA

Nad slemenom knjižnice, razsute, lebdi koprena dima.
Severnica, s kremenom ostro zarisana v zrak. Hlastno
vase vlečem. Poslušam, kako iz globočin antične ode
hrzne lipicanec. Prišel je brez napovedi, kot zima.

Odtis kopita razločno se pozna v žigu dednega volila.
Zdaj je tu. Vedno bolj se bliža. Raste, vzpenja in se
dviga. Galopira v moj prehitro padli mrak. Sava, Drava,
legionarji v dolini: nič ga ne ovira. Nad spokorjeno

karavano, ki plaho išče pot do križa in na goro, razlega
se topot. Morda res prhnijo preprosta sporočila. Zame ne.
Dogoreva marlboro. Odpovedal sem se vsej lastnini. Čutim
njegov prihod in besedo, ki edina bo vselej z mano. Če se
bo usula toča, mi je res vseeno. Vem: preden strel me vrne v
naročje niča, s sedla bom ugledal oljko pod vznožjem griča.

POTOVATI V NEW YORK

Za Erico

Ustno izročilo pognal sem v neskončni, rezki krik.
In dopolnil očetno izselitev. Odvisen sem postal
od popolne ženske forme. Končno sem dal krstiti
se svetlobi, ki zlahka obudi povsem pozabljen lik.

V njem dva sva več od drznosti, ki naju je začela.
Ni kaj skrivati: globoko sopem, da zgane se zavesa
obcestnega motela. Res, ta streha je morda začasna.
A pod njo ležeč, sem daroval zelišča, ki sem prvič

jih nabral v novem svetu. Poplačana so dolga bedenja.
Navigacija mi je naenkrat jasna: dar se vrača kot
ime otroka, ki preverjam ga pri svečenikih hrepenenja.

Da ne bo izgubljeno, kar v meni se množi kot neskončne
hologramske slike. In daljava po jabolkih zadiši. Tja
me žene sla dvojine, ki mora biti več od sleherne oblike.

KOZMOPOLIS

*Za Josipa Ostija,
Sarajevo-Ljubljana*

Prisluhni dobro: je to trobente tenki spev? Četa pešcev
skoz minule dni koraka. Senca davnega spopada hoče enkrat
še resnica biti. Daleč je stopnišče, ki se vije do oblaka.
Sestopajo gorovja in kelih drgeta. Čez rob se zлива mu

praznina. A ti, tako čudežno, rasteš hitreje, kot te
uničujejo. Sinica noče zapustiti gnezda. Zahodni veter
te vabi v odrešitev, izdolbeno v kruh na mizi zadnjega
kosila. Počena vrtavka. Vedno več je že pogrešanih otrok.

A ti vztrajaš. Svetu segaš v besedo, v neskončni monolog.
Migetavi sneg si na ekranu, ki večno je prižgan. Svod
vesolja nad teboj je kristalno jasen. Vsi drugi smo, ki

nemočno zremo v temnico mrzlih zvezd. Gledamo, kako se iz
plamena, ki ti nad hrbtom trepetja, a te nikoli ne použije,
dviga prst. In piše, piše neutrudno svoj "sem" na obok neba.

TOLMAČENJE LJUBEZNI

Čez nebo letita dva smrtno lepa miga in kartografi ne počivajo. Malo je še časa. Bolni mož v grmu kres prižiga. Zavračam uporno vsa vabila: zasneženi Ararat, oglejska opatija, stalagmiti Krasa. Na koncu poti zvesto stojim, podoben epilogu. Daleč so naselbine zaveznikov. Rastlina, ki ni je v katalogu, pleza skoz streho cvetličnjaka. Zrem prek anonimnih templjev, ki spreminja jih pelod somraka. Ni drugih vic in rajev. Tu moral bom ostati, dokler vsa obzidja ne bojo zmleta v moko. Takrat bo amen zadonel, da zdrznil se bo zadnji gluhi ptič. Moči mi daj. Da doma bom v svoji tesni koži. Da bom mirno davek plačal, ki terjajo ga skrinje dediščine in v njih mogoče nič. Da bom, soroden slepemu preroku, znani jezik prepoznal v roži. Naj le zame se odpre, ko nanjo se usmeri pogled ženske, ki imam jo rad.

V EPICENTRU

Studenec obilno spet izvira. Kakor da se je predrl jez. Še včeraj se je zdelo, da zamira. In pritisk sprememb postaja rahlo krut. Ni imena za potres, ki je spomenike pahnil iz tira. Le muzi nad pesnikovim kipom uspelo ohraniti je perut.

Jalovi govorniki so odšli. Mislim, da čez mejo. In pečatni vosek dokumenta se še kadi. Na licih prišlekov, ki zatavali so v soteske med palačami, gospoduje zmeda. Ambicija odmerila jim je vsakdanji čas, seveda. A nas si je podredila druga

sila. Kakor peška, ki čez noč se razlista v stolp, da seže do odmaknjenih višin, odzove se vsak od nas. Od tam, kjer nebo se stika s sanjskim dvorom, nas kliče glas. Slišimo,

kako gre, kot razcepljeni atom, čez skrilavce in skozi močvare. Izginjajoča vrsta smo, ko ukaz v zemljo nas zakuje. Premakne nas nihče, pa naj sneg nad nas poslan bo ali pesek iz Sahare.

Na nas kci se piše Anaksimja Tisne.

In v tujo gene zaplana govornica.

Se levi v majih usih. Takikokrat

Sam bil kaštan z njo, tonkrala podvojen.

Da so zlag, zaradi vsajnih molitev,

Zakrjavela moja kolena.

ZAHVALA

Lok obrvi, ki zares se šele delajo, zariše krasno kupolo
v zrak. Podpira jo puh angelov, ki varujejo vsak dostop do
govorice. Z njo tekmuje le večšina neme balerine. Nedovršni
glagoli: kakor zeleni sneg, ki ga prvič gledaš šele zdaj.

Kako seda na planine, ki si jih v hipu prečkala. Kot komet,
ki zasveti iz telesa v telo. Tvoje roke, negotove, objemajo
že ves planet. Skrivnosti polne lune postavljaš pod vprašaj.
Neznanka si za sprehajalce, zame pa nesmrtni dar: iz dotika

dveh jezikov raste tvoja volja. Vsemu, kar prihaja, se odzivaš
občutljivo kakor viadukt, ki od matere do hčere se drzno pne.
Agnostike spreobračaš, da spoznajo: nebo, prešito s strelami,

lepše je od ajdovega polja. Še mene je zadelo. Sveže si bila
umita, ko si se mi razodela: kot beseda, ki ne mine. Priznam,
hvaležna sem, da me varno vodiš skozi porodne krče in bolečine.